

CONZOLE

CONDitiemeting en -sturing van Zeugen voor Optimaal LEven & levensproductie

Waarom is de conditie van zeugen belangrijk?

Conditie van zeugen is belangrijk, niet alleen voor de productieresultaten, maar ook voor een efficiënt voerverbruik én voor de langleeftbaarheid van de zeug. Een ideaal gewicht, conformatie, spek- en spierdikte van de zeug zijn nodig voor een goed geboortegewicht en een optimale lactatie. Een suboptimale conditie kan leiden tot meer schouderletsels, beenwerkproblemen en vroegtijdig afvoeren van de zeug.

Wat willen we te weten komen?

Met dit project willen we onderzoeken hoe de conditie van de zeugen verloopt over meerdere cycli heen, en hoe dit in relatie staat met de productiviteit en het welzijn van de zeug en haar biggen. Het doel is dan ook om de levensduur en de productiviteit van de moderne zeug te verbeteren, met daarbij voldoende aandacht voor de langleeftbaarheid en het welzijn van de zeug.

Welke methode pas je het best toe?

Je kan de conditie van zeugen op verschillende manieren bepalen. **Elke methode heeft zijn voor- en nadelen**, en niet alle methodes zijn even betrouwbaar of nauwkeurig. Sommige methodes meten enkel de spekdikte, andere ook de spierdikte. Nog andere methodes geven een algemeen beeld van de conditie, zonder te meten of het om spekdikte of spierdikte gaat. **Een overzicht:**

- Visuele beoordeling: Hierbij ga je de conditie van de zeug beoordelen op basis van de **zichtbaarheid** en de **voelbaarheid** van de ribben, de ruggengraat, de heup- en de staartbeenderen. Deze methode is **subjectief**, maar wel snel, eenvoudig en goedkoop.
- Bepalen van het lichaamsgewicht: **Zeugen kan je makkelijk wegen in een biggenweegschaal. Dit is een investering, maar levert veel interessante informatie op. Het** lichaamsgewicht is een goede indicatie voor de conditie van de zeug, **zeker als het gaat om** verschillen in lichaamsgewicht tussen het einde van de dracht en bij het spenen. **Wegen van gelten levert ook interessante informatie voor het bepalen van het ideale moment van inzetten van de gelten.**
- De Caliper-methode: Met deze methode wordt de **hoek van de rug** gemeten om de conditie van de zeug in te schatten. Naarmate de zeug minder vet of minder bespied is, wordt de rug hoekiger. Dit is een vrij betrouwbare methode, maar zegt niets over of de zeug bespied is of eerder vet.
- De Renco-spekdiktemeter: Met dit toestel, dat klein, licht en eenvoudig in gebruik is, meet je de **spekdikte** op de rug van de zeug. Je leest de spekdikte in millimeter af op het toestel. Uit het onderzoek blijkt dat **dit toestel niet altijd even betrouwbaar** is en dat er soms verschillende resultaten bekomen worden wanneer je met verschillende toestellen dezelfde zeugen meet. Het geeft wel een goede indicatie.
- Echografie voor bepalen van spek- en spierdikte: Deze scanner maakt een beeld van de verschillende vetlagen en van de **spierlaag**, waarna je de diktes vrij nauwkeurig kan meten. Dit toestel is echter **duur in aankoop** en daardoor minder interessant als individuele varkenshouder.

Onze aanbeveling

Als varkenshouder kan je de conditie van je zeugen inschatten via visuele beoordeling, maar je bevestigt dit best aan de hand van een Caliper. Als je de conditie meer in detail wil opvolgen, gebruik je best een Renco spekdiktemeter of laat je een adviseur of dierenarts meten met een echografietoestel.

Conditie van zeugen gemeten op 50 bedrijven

Tijdens het project hebben we op 50 bedrijven telkens een 50-tal zeugen gemeten. De meest voorkomende genetica's en meerwekensystemen waren vertegenwoordigd. De zeugen werden verdeeld over verschillende pariteiten en verschillende drachtstadia (begin, midden en einde dracht). Bij elke zeug bepaalden we de conditie op basis van visuele beoordeling, Caliper-methode, Renco spekdikte en spek- en spierdikte via echografie. De meest opvallende resultaten:

De spierdikte vlak voor werpen is vaak lager dan de spierdikte op D80 van de dracht, dit zowel voor zeugen in een 3 als in een 4 wekensysteem.

De spekdikte vlak voor werpen is vaak hoger vlak voor werpen dan op D80 van de dracht.

Bij zeugen in een 4-wekensysteem zien we tussen D60 en D80 van de dracht geen toename meer in spierdikte. In deze periode zien we ook bij zeugen in een 3-wekensysteem vaak een lagere conditie (zowel spek- als spierdikte).

Nog enkele tips

- Pas een objectieve methode toe als je overweegt om de conditie van je zeugen bij te sturen
- Laat de metingen steeds uitvoeren door dezelfde persoon en indien mogelijk met hetzelfde toestel
- Dezelfde zeugen opvolgen doorheen de cyclus levert meer informatie op dan een eenmalige meting. Focus je op de evolutie van de spek- en de spierdikte.
- Herhaal regelmatig de metingen
- Naast de absolute waarden is de uniformiteit van de zeugenstapel minstens even belangrijk
- Meet ook zeugen in het midden van de dracht, zeker als je drachtvoerders of voederschema's wil aanpassen
- Start met gelten in een goede conditie. Zij vormen de basis van een zeugenstapel in optimale conditie.

Contactpersoon: Sam Millet – sam.millet@ilvo.vlaanderen.be – +3292722615